

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 14 grudnia 2017 r.

Poz. 8529

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR KN-I.4102.36.2017.17 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 12 grudnia 2017 r.

**w sprawie nadania ulicy gen. Zygmunta Berlinga położonej w miejscowości Świąciechowa
nazwy gen. Władysława Andersa**

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 i z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy gen. Zygmunta Berlinga położonej w miejscowości **Świąciechowa** (gmina Świąciechowa) nadaje się nazwę **gen. Władysława Andersa**.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Zbigniew Hoffmann

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (zwanej dalej: „ustawą”) obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku jednostki samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.

W związku z tym, że ustawa weszła w życie 2 września 2016 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 2 września br. kompetencje do dokonywania zmian nazw w oparciu o przepisy art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie.

Mając na uwadze, że wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust. 3 ustawy), Wojewoda Wielkopolski pismem z 18 września 2017 r. znak: KN-I.4102.9.2017.21 wystąpił do Instytutu Pamięci

Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o wydanie stosownej opinii. Pismem z 3 listopada 2017 r. znak: BUW-940-234(23)/17 Dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa poinformował, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy gen. Zygmunta Berlinga w miejscowości Świąciechowa jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy. Z dołączonej do ww. pisma noty historycznej wynika, że *„Zygmunt Berling (1896-1980) był do 1939 roku zawodowym oficerem Wojska Polskiego, później współpracownikiem NKWD i działaczem prokomunistycznym, zdegradowanym w WP za dezercję i zdradę, mianowanym przez władze Związku Sowieckiego na stopień generalski dowódcą stworzonych przez ZSRS jednostek przy Armii Czerwonej, złożonej z obywateli RP. Po wojnie był wysokim urzędnikiem państwowym w PRL, członkiem komunistycznej PZPR”*.

Nazwa ulicy gen. Zygmunta Berlinga nie została przez gminę zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. Działający przy Wojewodzie Wielkopolskim *Zespół do spraw wykonania ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* (zwany dalej: „Zespołem”), przedłożył organowi nadzoru nowe propozycje nazwy ulicy. Wojewoda Wielkopolski biorąc pod uwagę propozycje przedstawione przez Zespół postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę gen. Władysława Andersa.

Generał Władysław Anders urodził się 11 sierpnia 1892 r. w Błoniu. Anders ukończył gimnazjum i szkołę średnią w Warszawie, następnie uczęszczał do kawaleryjskiej szkoły oficerów rezerwy. Po wybuchu powstania wielkopolskiego w grudniu 1918 r. został szefem sztabu Armii Wielkopolskiej. Od kwietnia 1919 r. do września 1921 r. dowodził 15. Pułkiem Ułanów Poznańskich, którego był współorganizatorem. Za męstwo wykazane w czasie wojny z bolszewikami otrzymał z rąk marszałka Józefa Piłsudskiego krzyż *Virtuti Militari*. W 1934 r. płk Władysław Anders został mianowany generałem. W czasie kampanii wrześniowej wraz z Brygadą w ramach Armii Modlin osłaniał granicę z Prusami Wschodnimi. Walczył w rejonie Płocka i Warszawy, a od 12 września jako dowódca Grupy Operacyjnej Kawalerii wycofywał się z pozostałymi jeszcze jednostkami ku granicy rumuńskiej. Po agresji sowieckiej 17 września 1939 r. jednostki Andersa podjęły walkę z Armią Czerwoną, przebijając się na południe. Ranny dwukrotnie generał Anders dostał się do niewoli. W lutym 1940 r. został przewieziony do Moskwy do centralnego więzienia NKWD na Łubiance oraz na Butyrkach, gdzie poddawano go torturom. Podczas trwającego blisko dwa lata uwięzienia wielokrotnie go przesłuchiowano i nakłaniano do wstąpienia do Armii Czerwonej. Został uwolniony po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej i podpisaniu układu Sikorski-Majski. Powierzono mu utworzenie i dowództwo Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR. Po ewakuacji latem 1942 r. wojska do Iranu – dowodził Armią Polską na Wschodzie (Irak, Palestyna), a od 1943 r. 2. Korpusem Polskim, który wślawił się podczas walk pod Monte Casino oraz w bitwie o Ankonę. Po zakończeniu II wojny światowej pozostał na emigracji, czynnie uczestnicząc w działaniach politycznych polskiego wychodźstwa. 26 września 1946 r. Prezydent RP mianował go Generalnym Inspektorem Sił Zbrojnych i Naczelnym Wodzem. 26 września 1946 r. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej pozbawił Andersa obywatelstwa polskiego i stopnia generała. Sprawował funkcję wiceprezydenta RP na uchodźstwie i przewodniczącego Skarbu Narodowego. W 1954 roku wszedł w skład Rady Trzech. 16 maja 1954 r. otrzymał awans do stopnia generała broni. Zmarł 12 maja 1970 r. w Londynie. Zgodnie z życzeniem został pochowany u boku swoich żołnierzy na cmentarzu w Monte Cassino.

Sylwetka gen. Władysława Andersa zasługuje na wyeksponowanie poprzez nadanie ulicy nazwy gen. Władysława Andersa. Podkreślenia wymaga, że nazwa ulicy (gen. Władysława Andersa) nie narusza dyspozycji art. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.